

КОЛЕЖ ПО ТУРИЗЪМ - БЛАГОЕВГРАД

КАТЕДРА „ТУРИЗЪМ“

Утвърждавам,

Ректор:

Стефан
/ДОЦ. Д-Р СТОЯН КИРОВ

УЧЕБНА ПРОГРАМА

По дисциплината:	ТУРИСТИЧЕСКО ПОВЕДЕНИЕ
Включена като	ИЗБИРАЕМА УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА
В учебния план на специалност:	ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ
Професионално направление:	ТУРИЗЪМ
Образователно-квалификационна степен:	ПРОФЕСИОНАЛЕН БАКАЛАВЪР
Срок на обучение	ШЕСТ СЕМЕСТЪРА
Форма на обучение	РЕДОВНА
Катедра, осигуряваща обучението:	ТУРИЗЪМ

БЛАГОЕВГРАД
2022

I. ИЗВАДКА ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

Семестър	Кредити	Аудиторна заетост			Извънаудиторна заетост
		общо	лекции	семинари	
IV	3	30	30		60
Оценяване					Текущ контрол, курсова работа и писмен изпит

II. АНОТАЦИЯ

Лекционният курс по дисциплината “Туристическо поведение” е разработен в съответствие с общите цели на специалност “организация и управление на туристическото обслужване”. В структурно отношение обхваща: лекции и семинарни упражнения. Разглежда се същността на туристическото поведение, характерните му особености в миналото и днес – в съвременния свят. Чрез съдържанието на учебната дисциплина студентите ще се запознаят с особеностите на туристическото поведение, методите на изследването му и предсказването му чрез прилагане на социално-психологични изследвания. Тоест изучаването на учебната дисциплина има за **цел** да постави началото на базисните знания за разбиране, осмисляне и предвиждане на туристическото поведение, както и да формира понятиен апарат, като на тази основа да разкрие особеностите на туристическото поведение, факторите които влияят върху него, както и методите за предсказване и промяна на туристическото поведение. Основните задачи на курса са:

- да дефинира термина „туристическото поведение“;
- да разкрие особеностите на туристическото поведение в миналото;
- да класифицира видовете туристическо поведение;
- да разкрие факторите които влияят върху туристическото поведение в съвременни условия;
- да представи методите за изследване и за прогнозиране на туристическото поведение чрез социално-психологични изследвания;
- да разкрие възможностите за промяна на туристическото поведение;
- да разкрие бъдещите тенденции в развитието на туристическото поведение.

Наред с представянето на фундаментални познания се формират умения за прилагане на тези знания в практиката. Това определя интердисциплинарния характер на преподаването и обучението и очакваните резултати.

III. ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Целта на учебната дисциплина „Туристическо поведение” е студентите да усвоят знания и се постави началото на поетапното придобиване на теоретични професионални знания като се постигне баланс между теоретичната, познавателната и практикоприложната подготовка. Да се формира понятиен апарат у студентите. Да се установи значението на познаването на туристическото поведение и важната му роля в стопанството на дадена страна.

Основните задачи, които следва да бъдат решавани при реализацията на учебната програма са:

1. Използване на съвременни методи на преподаване и ресурсно осигуряване на лекциите практическите занятия по дисциплината;
2. Стимулиране работата в различните форми на извънаудиторна заетост;
3. Приложение на придобитите знания в другите учебни дисциплини и в практиката.

Методи на преподаване: За да осигури качествено обучение на студентите, дисциплината “Туристическо поведение” се съчетават различни методи и форми на обучение: лекции по ключови теми, семинарни упражнения и самостоятелна работа под формата на курсова работа. Формите на контрол също са съобразени с естеството на дисциплината – провеждането на контролни проверки, тестове, обсъждане на казуси по време на семинарните занятия и писмен изпит за проверка на знанията.

Очаквани резултати: След преминаване на курса по дисциплината студентите трябва да са придобили основни знания за туристическото поведение, което е особено важно в бъдещата им реализация.

Придобити компетенции

Успешно завършилите обучението по тази дисциплина:

1. Ще знаят:

- как възниква и се развива науката за туристическото поведение;
- каква е същността на туристическото поведение, какви са видовете туристическо поведение и какви са факторите влияещи върху него;
- какви са и как се прилагат методите за изследване и за прогнозиране на туристическото поведение;
- какви са възможностите за промяна на туристическото поведение.

2. Ще могат:

- Да изследват и да прогнозираат туристическото поведение;
- Да управляват туристическото поведение.

Необходими предходни знания - Студентите трябва да знаят или да могат на базата на усвоения обем от знания от изучените дисциплини да разпознават и осмислят туристическото поведение, да разбират значимостта на изготвянето на прогноза за бъдещо туристическо поведение. Установяването на предварителните знания и умения на студентите по учебната дисциплина, тяхната методика при усвояване на материала, мотивите и интересът към дисциплината са предпоставка за постигане на заложените цели и задачи. За установяването на входното ниво на студентите се използват различни прийоми като: дискусии със студентите, решаване на практически казуси, тест-анкети или писмени разработки от студентите. Според получените резултати от тестването на студентите за определяне на входящото им ниво и за мотивацията им се адаптира съдържанието, обема на материала, както и използваните методи за преподаване.

IV. СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

A. ЛЕКЦИИ

ТЕМИ

№	Тема	Хорариум
1.	Туристическо поведение – дефиниция, същност. Исторически преглед на туристическото поведение.	2
2.	Класификация на видовете туристическо поведение.	2
3.	Потребности и предпочитания на туристите. Изследване на потребностите и предпочитанията на туристите.	2
4.	Мотивация и туристическо поведение. Изследване на мотивацията на туристите.	1
5.	Фактори влияещи върху туристическото поведение и върху туризма като цяло (социални, психологични, икономически).	1
6.	Изследване на факторите влияещи върху туристическото поведение – методи за събиране на данни.	2
7.	Изследване на факторите влияещи върху туристическото поведение – методи за анализ на събираните данни.	2
8.	Бедствия, аварии, тероризъм и туристическо поведение.	2
9.	Модел за поведение на туристите при тероризъм и отвлечане.	2
10.	Комуникация при организацията и управлението на туристическото обслужване.	2
11.	Конфликти и управление на конфликти.	3
12.	Особености на характера, необходими на работещите в сферата на обслужването.	1
13.	Психологичния подбор в помощ на организацията и управлението на туристическото обслужване.	1
14.	Стрес и туристическо поведение. Професионален стрес и организация на туристическото обслужване	2
15.	Межкултурна комуникация и туристическо поведение.	1
16.	Интернет и туристическо поведение.	1
17.	Влияние на рекламата върху туристическото поведение.	1
18.	Удовлетвореност на туристите. Анализ на удовлетвореността на туристите.	1
19.	Бъдещи тенденции в развитието на туристическото поведение.	1
	Общо	30

B. ЛИТЕРАТУРА

I. ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

1. Батуров, Д., Русева, Б. (2021). Психология на работещите в сферата на туризма в условия на пандемия. Пирински книжовни листи. Брой XII. Благоевград: Колеж по туризъм – Благоевград, стр. 164-165, ISSN: 1312 – 6911.
2. Буйленко, В. (2008). Туризм. Москва: Феникс, ISBN: 978-5-222-14486-2.

3. Воронов, Ю. (2020). Теория и методология научных исследований туристской деятельности, Москва: Советский спорт, ISBN 978-5-00129-056-8.
4. Дурович, А. (2020). Организация туризма. Минск: РИПО, 2020. – 297 с. – ISBN 978-985-7234-10-3.
5. Иванов, С., Иванов, М. (2011). Профессионална етика и туристическо поведение. София: ФорКом, ISBN 978-954-464-192-4.
6. Кара依依依依, М. (2014). Тенденции в туристическото поведение”, Сборник доклади „Бизнесът – позитивната сила в обществото”, София: Нов Български Университет, с. 547-562, ISBN 978-954-535-796-808-1.
7. Миткова, А., Русева, Б. (2021). Методическо ръководство за изследване на личността: личностови въпросници. София: Военномед. акад., 2021, ISBN - 978-619-7196-75-7.
8. Русев, Р., Русева., Б. (2021). Методическо пособие за психологично изследване. Ислямският екстремизъм като обект. София, Изд. XXI век, ISBN 978-619-91735-2-7.
9. Русева Б., Батуров Д. (2018). Психологични характеристики при пътуващите българи, Пирински книжовни листи. Издание на ЧВУ – „Колеж по туризъм” – гр. Благоевград, стр. 26-28, ISSN: 1312 – 6911.
10. Русева, Б. (2022). Психичен тормоз на работното място. Юбилеен сборник ЛПЗП. София: Военномедицинска академия, стр. 34-47. ISBN 978-619-7196-88-7.
11. Русева, Б., Батуров, Д. (2023). Темперамент и стрес при работещи в сферата на туризма. Годишник на Колеж по туризъм – Благоевград. Том 2, стр. 122-131, ISSN 2815-407X.
12. Русева, Бл., Миткова, А., Батуров, Д. (2021). Изследване на проявите на психичния тормоз на работното място. Пирински книжовни листи. Брой XII, Благоевград: Колеж по туризъм – Благоевград, стр. 109-115, ISSN: 1312 – 6911.
13. Roussev, R. (2022). Terrorism and geopolitics. Relations in the analysis. Psychology and scientific research on terrorism. Aspects and transcendence of terrorist personalities. Blagoevgrad: South-West university “Neofit Rilski”, Faculty of philosophy department of psychology, номер 13, том 1-2, pp. 300-307, ISSN 2683-0426.
14. Šimková, E. (2014). Psychology and its application in tourism. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 114, 317-321.

II. ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Трофимов Е.Н., Рассохина Т.В., Шпилько С.П., Шабалина Н.В. (2023). Организационно-экономические механизмы обеспечения инновационного развития туризма и индустрии гостеприимства: монография. Москва: Университет машиностроения, ISBN: 978-5-98699-403-1.
2. Wu, G., Guan, S., Xu, Y. H., Chu, C., & Zhu, Z. (2023). The Closer, the Better? Impact of Tourists' Psychological Distance on Their Travel Intention in the Post-Pandemic Era. Journal of China Tourism Research, 1-24.

III. ЕЛЕКТРОННИ ИЗТОЧНИЦИ

1. Национален статистически институт, Туризъм:
<https://www.nsi.bg/bg/content/1847/%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D1%8A%D0%BC>

V. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

1) ОРГАНИЗАЦИЯ НА АУДИТОРНАТА ЗАЕТОСТ

Обучението по учебната дисциплина „Туристическо поведение” се извършва под формата на лекции и семинарни упражнения. Задължително в началото на всяка лекция се прави кратко въведение, като се осигурява необходимата преходност от една тема към друга. В процеса на запознаване на студентите с новата тематика се осъществява беседа с тях, за да се постигне приемственост между отделните лекции и те сами да стигнат до заключения, които да въвеждат в новия материал. В лекциите се използват интерактивни методи като тематични беседи, илюстриран табличен и графически материал, представен посредством мултимедиен проектор.

Информационното и ресурсното осигуряване на лекциите се свежда още до видео материали, он-лайн ресурси, брошури, публикации, периодични издания, уеб страници и други.

2) МЕТОДИ НА ПРЕПОДАВАНЕ, ИНФОРМАЦИОННО И РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ НА СЕМИНАРНИТЕ ЗАНЯТИЯ ПО ДИСЦИПЛИНАТА “ТУРИСТИЧЕСКО ПОВЕДЕНИЕ”.

Темите на семинарните занятия следват преподавания по време на лекциите учебен материал. Целта е студентите да придобият умения да прилагат усвоените знания. На студентите се обявяват предварително проблемите, по които трябва да се подготвят за семинарните упражнения. По време на упражненията се решават практически казуси, тренинги и тестове, осъществяват се дискусии по проблемни области, като целта е студентите да бъдат провокирани към самостоятелна работа, логическо мислене, изказване на лични становища и преценки, правене на обобщения и извеждане на заключения по дискусийни въпроси. На студентите се поставя задание, върху което трябва да подготвят писмена разработка, която е обект на обсъждане в семинарните занятия.

Информационното и ресурсното осигуряване на семинарните занятия се свежда до използване на мултимедия за визуализация на конкретни процеси, модели, схеми, диаграми и таблици, които ще подлежат на обсъждане в семинарните занятия. В семестъра в рамките на семинарните занятия се правят три контролни проверки.

3) ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗВЪНАУДИТОРНАТА ЗАЕТОСТ

Извънаудиторната заетост се свежда до усвояване на лекционния материал и работа с литературата, черпене на информация от Интернет, проучвания във фирми, подготовка за тестове и контролни проверки на знанията с цел текущ контрол, системна подготовка по зададени теми за предстоящи семинарни занятия. На студентите се възлага самостоятелно разработване на курсови работи по списък с примерни теми. Курсовите работи се защитават.

Голям процент от извънаудиторна заетост се предвижда и за подготовка и явяване на семестриален изпит по дисциплината.

Разработване на курсова работа

В процеса на обучение по дисциплината студентите разработват курсова работа. Целта е студентите да придобият практически умения за събиране, обработка и анализ на данни по конкретен практически въпрос, свързан с туристическото поведение. Курсовата работа предполага проучване на конкретен въпрос, свързан с туристическото

поведение, прогнозиране на бъдещо туристическо поведение, разработване на стратегия за промяна на туристическото поведение, обобщаване на основните дейности, свързани с проучването и формулиране на изводи и препоръки.

Д. ПРИМЕРНИ ТЕМИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА КУРСОВА РАБОТА (ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ)

1. Туристическо поведение – увод, същност, видове.
2. Мотивация на туристическото поведение. Емпирично изследване на мотивацията за пътуване с цел туризъм.
3. Изготвяне на препоръки или стратегия за промяна на туристическото поведение.

Е. УКАЗАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА КУРСОВА РАБОТА

- ✓ Обем на разработката – минимум 15 стандартни печатни страници.
- ✓ Структура – съдържание, увод, изложение на проблема в две части – теоретическа и практическа, заключение (изводи), използвана литература, приложения.
- ✓ Курсовата работа трябва да бъде предадена напечатана не по-късно от 13-та седмица на семестъра.

VI. ОЦЕНЯВАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

1) ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОЦЕНЯВАНЕТО

Оценяването на студентите за постигнатите резултати в процеса на обучение е съобразено с изискванията на Наредба №21/30.09.2004 г. за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити. Общият брой кредити по дисциплината е 5. Семестриалната заверка се получава при спазване на условията на правилниците и вътрешните наредби на ЧВУ Колеж по туризъм и предаване на разработената курсова работа.

2) ОЦЕНЯВАНЕ ЗНАНИЯТА НА СТУДЕНТИТЕ

Дисциплината завършва с изпит в края на първи семестър. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността по време на семинарните занятия, при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове. В курса на обучение по дисциплината включва:

- провеждане на входящ текущ контрол на всяко семинарно занятие. Текущият контрол изгражда в студентите отговорност към поставените задачи, самодисциплина, системност в предварителната подготовка, изгражда навици за оптимизиране на времето, развива логическото мислене, умения за селектиране и анализиране на информация, придобита от различни информационни източници. Текущият контрол се осъществява чрез следните методи:

- ✓ Устна дискусия, изразяване на собствени аргументирани становища, касаещи третираната тема в семинарните занятия;
- ✓ Устно представяне и защита на тезите, заложи в зададената писмена разработка;
- ✓ Проверка на усвоените знания чрез решаване на тестове и контролни проверки върху преподадения материал;

- ✓ Умение за представяне и успешно защитаване на собствени идеи;
- ✓ Използване на творчески подход при решаването на казусите.

Критерии за оценяване:

- качество и задълбоченост на писмената разработка;
- умение за представяне и успешна защита на разработките и заложените в тях тези;
- демонстриране на знания, умения и компетентност;
- умение за самостоятелна работа при извънаудиторната заетост.

Система от критерии за оценка:

№ по ред	Оценявани дейности	Диференциране на дейностите	Максимален брой точки
1.	Участие в дискусии	Посочва се броя часове за дискусии (ако има заложен такива) от таблицата за семинарни занятия по 1 точка за участие в обсъждания за всеки час.	15
2.	Разработване на курсова работа	Посочват се примерните теми за курсова работа заложен по-нагоре.	28
3.	Тестове за проверка на текущите знания	Посочва се броя на тестовете, ако има такива описани с максимален брой точки на тест – 5.	5
4.	Решаване на казуси	Брой казуси 4 по 3 точки на един казус	12
5.	Контролни проверки	Провеждане на 1 контролна проверка с максимален брой точки на една проверка - 10.	10
	Писмен изпит	Оценяване на постигнатите резултати от изпита.	30

Окончателна оценка: студентите получават оценка по шестобалната система при следните съответствия с точковата система:

При среден резултат от набрани точки по всички критерии по-малко от 50 точки	Слаб 2
При сумарен брой от 51-60 точки	Среден 3
При сумарен брой от 61-74 точки	Добър 4
При сумарен брой от 75-90 точки	Много добър 5
При сумарен брой от 90-100 точки	Отличен 6

Студентите се допускат до семестриален изпит при набрани минимум 50 точки от текущия контрол, в противен случай те представят допълнително самостоятелна разработка до набране на необходимия минимален брой.

Крайната оценка се оформя, съгласно приложената таблица по-горе в деня на изпита след писмено изпитване на студентите и в присъствието на асистента, провеждащ семинарните занятия.

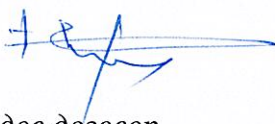
Студентите, получили най-малко 51 точки (51 %) от контрола на знанията и уменията получават по 5 кредита, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

Всички контролни работи, тестове, материали от изпита се съхраняват в предвидения от правилника за образователната дейност срок от 1 г.

Студентите се информират за организацията на провеждане на обучението, за особеностите на предвидения текущ контрол и за системата за оценка на знанията още на първата лекция и семинарно упражнение.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПОДГОТОВКАТА ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ – изпитът се провежда по предварително подготвен конспект с конкретни въпроси.

Автор на програмата:
ас. д-р Блага Русева

Статут: на основен трудов договор
Година на въвеждане на програмата: 2022

Приети изменения на учебната програма на катедрен съвет на катедра «Туризм»
- Протокол 04/08.06.2022 г.

Ръководител катедра « Туризм »:

(доц. д-р Стефан Кирилов)

